



# NORGES HØYESTERETT

Den 17. februar 2012 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Gjølstad, Endresen og Matheson i

**HR-2012-00355-U, (sak nr. 2012/177), straffesak, anke over dom:**

A (advokat Anniken Mellegaard)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

## B E S L U T N I N G:

- (1) Saken gjelder anke til Høyesterett over lagmannsrettens domfellelse for overtredelse av straffeloven § 193 første ledd og § 198.
- (2) A, ble 22. juni 2010 tiltalt for overtredelse av straffeloven § 193 første ledd og § 198. Grunnlaget for tiltalen var at han ved to anledninger i august/september 2008 og i mai 2009 hadde skaffet seg samleie med sin 17 år yngre halvsøster ved å utnytte opparbeidet tillitsforhold.
- (3) X avsa dom 10. desember 2010, hvor tiltalte ble frifunnet. Påtalemyndigheten anket dommen til Gulating lagmannsrett, som 26. oktober 2011 avsa dom med slik domsslutning:
  - ”1. A, dømmes for to overtredelser av straffeloven § 193 første ledd og to overtredelser av straffeloven § 198, alt sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd, til en straff av fengsel i ett – 1 – år og to – 2 – måneder.
  2. Innen to – 2 – uker fra dommens forkynnelse tilpliktes han å betale oppreisning til B med 70 000 – syttitusen – kroner, og erstatning for tapt fremtidig inntekt med 125 000 – etthundreogtjuefemtusen – kroner.”
- (4) Dommen er avsagt under dissens idet to meddommere stemte for frifinnelse.
- (5) A har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder prinsipielt saksbehandlingen, subsidiært lovanvendelsen og straffutmålingen. Det er i korte trekk anført:

- (6) Lagmannsrettens domsgrunner er mangelfulle. Tiltalte ble frifunnet i tingretten, og tiltaltes og fornærmedes forklaringer står direkte i motstrid med hverandre. Slik lagmannsrettens dom er begrunnet, er det vanskelig å forstå hva lagmannsretten har lagt vekt på når den legger fornærmedes forklaring til grunn. Subsidiært anføres det at vilkårene for overtredelse av straffeloven § 193 første ledd ikke er til stede. Det naturlige tillitsforholdet som foreligger mellom bror og søster, kan ikke være tilstrekkelig til å anvende straffeloven § 193 første ledd. Atter subsidiært anføres det at den utmålte straff er for streng. Lang saksbehandlingstid tilsier at deler av straffen bør gjøres betinget.
- (7) *Påtalemyndigheten* har i korte trekk anført: Lagmannsrettens domsgrunner er ikke mangelfulle. Når det gjelder lovanvendelsen, har lagmannsretten funnet at det opparbeidede tillitsforholdet mellom tiltalte og fornærmede gikk utover det som er normalt mellom søsken. Straffutmålingen er i hvert fall ikke for streng. Sterke allmennpreventive grunner taler for fullt ut ubetinget reaksjon i slike saker, og ved nedleggelse av påstand om straff ble det tatt noe hensyn til sakens alder.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (9) A ble frifunnet i tingretten, men dømt i lagmannsretten. Anken kan derfor bare nektes fremmet hvis det er klart at den ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum, og da ved en begrunnet ankenektelse, jf. § 323 andre ledd andre punktum.
- (10) Ankeutvalget behandler først anførselen om saksbehandlingsfeil i form av mangelfulle domsgrunner.
- (11) Saken ble behandlet med meddomsrett. Det følger av straffeprosessloven § 40 femte ledd at retten i slike saker skal ”angi hovedpunktene i rettens bevisvurdering”. Det ligger i dette at retten skal redegjøre for de springende punkter og kort angi hva som har vært avgjørende for bevisvurderingen. Retten har en vid skjønnsadgang med hensyn til hvilke bevis som skal trekkes frem. Kravet til domsgrunnene er de samme hva enten tiltalte er frifunnet eller dømt i tingretten, jf. Rt. 2011 side 1403 avsnitt 10.
- (12) Det fremgår av lagmannsrettens dom at flertallet ved bevisvurderingen har lagt avgjørende vekt på fornærmedes forklaring, som er funnet troverdig og konsistent, og inneholder detaljer om hendelsesforløpet som underbygger hennes forklaring. Flertallet uttaler at det finner anførselene om at hun har forklart seg ut fra et ønske om hevn eller oppmerksomhet, eller på grunn av sjalusi, som helt ubegrunnet. Opplysningene om selvskading, rusmisbruk og generell mistilpasning fra fornærmedes side svekker etter flertallets syn ikke innholdet i hennes beskrivelse av forholdene. I denne forbindelse er vist til forklaring fra hennes behandlende psykolog. Heller ikke det forhold at hun fortsatte å omgås tiltalte etter det første samleiet, svekker etter flertallets syn fornærmedes forklaring vurdert samlet. Det var tette bånd mellom tiltalte og fornærmede, og i den aktuelle tidsperioden trengte og søkte hun tiltaltes støtte og vennskap.
- (13) Det fremgår således at når lagmannsretten har kommet til et annet resultat enn tingretten, skyldes dette at flertallet har vurdert fornærmedes troverdighet annerledes enn tingretten. Etter utvalgets syn er dette tilstrekkelig begrunnet, og anførselen om saksbehandlingsfeil kan ikke føre frem.
- (14) Angrepet på lovanvendelsen gjelder straffeloven § 193 som rammer den som skaffer seg

seksuell omgang ved misbruk av ”stilling, avhengighetsforhold eller tillitsforhold”. Nærmere bestemt gjelder det anvendelsen av alternativet misbruk av tillitsforhold, som tiltalte er dømt for i saken med følgende begrunnelse:

**”Flertallet legger her til grunn at tiltalte hadde opparbeidet et meget nært forhold til sin halvsøster, og at han i kraft av sin alder og den foreliggende aldersforskjell hadde oppnådd en særlig respekt og tillit hos henne. Han tok imot henne i eget hjem vitende om at hun i den aktuelle perioden var utsatt på grunn av anstrengte hjemmeforhold, og med kunnskap om at hun hadde drevet selvskadning. Flertallet finner det i et slikt lys klart at tiltalte utnyttet den posisjon han hadde ervervet overfor fornærmede, og at han ved det klart misbrukte et opparbeidet tillitsforhold som går utover det tillitsforhold som normalt foreligger mellom søsken.”**

- (15) Utvalget kan ikke se at lagmannsrettens lovanvendelse på dette punkt er uriktig. Som tidligere nevnt, er aldersforskjellen mellom tiltalte og fornærmede ca. 17 år.
- (16) Når det endelig gjelder straffutmålingen, står handlingene sammenholdt med misbruket av tillitsforholdet – med nærliggende skadevirkninger – sentralt. Utvalget bemerker at tidsforløpet i saken ikke har vært så langt at det kan gi seg vesentlige utslag i straffen, og ser ikke at det er noe åpenbart misforhold mellom handlingene og den fastsatte straff, jf. straffeprosessloven § 344 .
- (17) Ankeutvalget finner det etter dette enstemmig klart at anken ikke kan føre frem og at den bør nektes fremmet.

#### S L U T N I N G :

Anken tillates ikke fremmet.

Clement Endresen  
(sign.)

Liv Gjølstad  
(sign.)

Wilhelm Matheson  
(sign.)

Riktig utskrift: